

Hiina keisririigi valitsemisviisi võimalikust eripärast Sui dünastia ajal (581–618)¹

Tarmo Kulmar

Teesid: Artiklis uuritakse, kas Sui dünastia aegset Hiina keisririiki võib pida da varatotalitaarseks riigiks. Analüüsist, mis tugineb ajaloolisele andmestikule ja lähtub autori nn varatotalitaarse riigi kontseptsiooni skeemist, ilmneb, et Sui impeerium vastab varatotalitaarse riigi tunnustele ainult ajaloolis-poliitiliste põhjuste ja välispoliitika faktorite osas, väga suurel määral administratsiooni (halduse) ja majanduse osas, väga vähesel või kaudsel määral sotsiaalelu osas. Õiguskorra ja ideoloogia faktor Sui impeeriumi valitsemisviisi puhul varatotalitaarsuse tunnuseid üldiselt ei näita. Kokkuvõtlikult võib üsna suure tõenäosusega järeldada, et Sui impeerium vastab varatotalitaarsele valitsemisviisile vaid väliste, ent veel mitte sisemiste riigitunnuste poolest. Selle põhjal saab omakorda väita, et Sui impeerium oli kujunemas varatotalitaarseks riigiks,

Märksõnad: Hiina ajalugu, riigivõim, sinoloogia, Sui dünastia, varajane totalitarism

Autori eesmärk on uurida, mil määral võib Hiina Sui dünastia keisririiki pida da varatotalitaarseks riigiks. Esmalt antakse põgus ülevaade Sui impeeriumi kujunemisloost, seejärel vaadeldakse Sui keisrite tähtsamaid sise- ja välispoliitilisi ettevõtmisi ning Sui dünastia langust. Lõpuks antakse tema tegevusele hinnang lähtuvalt nn varatotalitaarse riigi kontseptsioonist, kasutades allpool kirjeldatud meetodikat.

Sui ajastu kirjalikud allikad on raskesti kättesaadavad ja nõuavad klassikalise hiina keele tundmist. Siinkirjutaja ei ole sinoloog, tema eesmärk on uurida ainekst üksnes varatotalitaarse riigi teooria seisukohalt. Kuna käesolev artikkel kujutab endast pigem probleemi püstitamist ja faktoloogia esialgset rekonstrueerimist, mitte lõplike lahenduste pakkumist, tugineb autor ainult väljapaistvate sinoloogide uurimustele.

Sui impeeriumi tekkimine

Hiina koosnes 6. sajandi keskel neljast väiksemast poliitilisest üksusest. Põhjaosas paiknesid Põhja-Zhou ja Põhja-Qi keisririik, Jangtse jõe keskjooksul asetses Liangi riik, lõunas aga mõnevõrra suurem Cheni keisririik. Põhja-Zhou ja Põhja-Qi omavahelist võimuvõitlust Põhja-Hiinas pärssis türgi päritolu rahvaste (*tujuede*) stepikonföderatsioon. Ometi ründas Põhja-Zhou, kes oli liidus Cheni impeeriumiga, 577. aastal Põhja-Qi'd ja vallutas selle.

Põhja-Zhous oli seni troonil olnud Yuweni dünastia. Rünnaikut Põhja-Qi'le juhtis väepealikuna ilmselt *xianbei*'de – türgi päritolu rahvaste – hulka kuulunud budistlikust aristokraatlikust suguvõsast mees nimega Yang Jian, kelle tütar oli abielus troonipärijaga. 578. aastal suri Põhja-Zhou keiser ja Yang Jiani tütremees sai troonile. Puhkes kodusõda; Yang Jian laskis uue keisri mõrvata, 581. aastal kõrvaldas Yang Jian tänu osava intrigandi väejuht Gao Jiongi toetusele Yuweni dünastia troonilt ja võttis võimu üle, rajades Sui dünastia. Yang Jiani keisrinimeks sai Wendi. Väites ennast põlvnevat kunagisest Hani dünastiast, võttis Wendi nüüd endale moraalse õiguse vallutada ka lõunapoolsed riigid.

Tujuede riik põhjas oli 582. aasta sisetülide tõttu lagunenu kaheks, Et välisohit põhjast oli nõrgenenud, võimaldas see Wendil vallutada hõlpsasti 587. aastal Liangi riik ja 589. aastal ka Cheni keisririik. Rohkem kui nelja ja poole sajandi järel pärast Hani keisririigi langemist 220. aastal oli Hiina taas liidendatud ühtse keskvõimu alla (vt eriti Wright 1978; Roberts 2007: 66).

Wendi valitsemisaeg

Vallutatud alade ülemkihti ja ametnikke koheldi leebelt, sest Wendi soovis luua endale võimalikult kindlat jalgealust. Ka religioosnes plaanis püüdlas ta sama eesmärki, rõhutades konfutsianistlikke väärtusi, kuid lõpetades ka Põhja-Zhous aset leidnud budistide tagakiusamise. Sellega saavutas Wendi nii konfutsianistide kui ka budistide poolehoiu (vt Wright 1959).

Wendi asus looma efektiivselt toimivat keskvalitsust, võttes eeskujuks Hani dünastia aegsed konfutsianistlikud põhimõtted, kuid pidades silmas ka legistlikust filosoofiast lähtuvaid ainuvalitsuslikke püüdlusi. Hakati ehitama uut pealinna Chang'ani. Ta ei seadnud ametisse peaministrit ja valitses ise, luues hästi läbimõeldud tsentraalse võimuaparaadi (vt Wright 1978).

Haldussüsteem ühtlustati ja ametisemääramised läksid Avaliku Teenistuse Valitsuse pädevusse. Riigiteenistuse tähtsamad ametikohad said loomuli-

kult Wendi sugulastele või Põhja-Zhoust pärit ametnikele, kuid keiser jälgis ka seda, et ülejäänud ametikohad läheksid esmajoones hiinlastele, erinevalt killustatuse ajast, mil kõrgetel kohtadel oli palju põhjapoolsete türgi rahvaste päritolu inimesi. Kuid Wendi juurutas lõplikult ka ametnike eksamisüsteemi, mida oli praktiseeritud juba Hani riigis. Eksameid, millega võis saada ühe kolmest kraadist, korraldas Avaliku Teenistuse Valitsus iga kolme aasta järel. Kõrgeim õpetlasekraad oli *xiucai* (andekas ja haritud), kõige madalam näitas aga, et kandidaat on koolis käinud ja tunneb vähemalt klassikalisi teoseid. Kuigi Wendi ajast ei ole andmeid, kui palju ametnikke oli kraadiga, toimus süsteem edukalt järgneva kuueteistkümnne sajandi jooksul, kuni 20. sajandi alguseni (vt Wright 1978).

Just Sui riigi ajal võeti lõplikult kasutusele kaks olulist kontrollimeetodit, mis jäid kehtima sajanditeks: (1) vältimisreegel – ametnik ei tohtinud teenida ringkonnas, kust ta pärines; (2) rotatsioonireegel – ametnik pidi teatud aja järel teenistuspiirkonda vahetama. See reform aitas vähendada võimalikku korrupsiooni. Ametnike tegevust hakkasid regulaarselt kontrollima erilised tšensorid, kes saabusid sageli provintssidesse ootamatult. Inspeksioonireisidel käis mõnikord koguni keiser ise (vt Roberts 2007: 67).

Õiguskorra alal kehtestas ta erinevaid hiina õigustavasid ühendava koodeksi, keelustades mitmed ebainimlikud surmanuhtlusviisid. Koodeksis konkretiseeriti kuriteod ja kehtestati igale kuriteole kindel karistus. Samas andis koodeks võimaluse asendada füüsiline karistus rahatrahviga, ametniku puhul aga alamale astmele viimise või degradeerimisega. Maaomandi osas taastas ta talupoegade maa ühise haldamise ehk “kaevupõllusüsteemi” ja sellega seotud külapõllumaa perioodilise ümberjagamise perede vahel, et kompenseerida erinevate kõlvikute erinevat viljakust. Maksude vallas kehtestati lihtrahvale kolm naturaalmaksu: töömaks iga täiskasvanud mehe kohta (20 tööpäeva aastas), maamaks teatud osana viljasaagist ja riidemaks linas või siidis (vt Wright 1978).

Sõjanduse vallas laskis Wendi 590. aastal elanikkonna demilitariseerida ja relvad kokku koguda. Samas lõi ta kutselise regulaarmee, tšentraliseeris käsuliini ja täiustas põhjapiiril Suurt Hiina müüri ning ehitas garnisonitugi-punkte, et stepirahvaid vaos hoida. Lõunapiiril taastas ta kontrolli Vietnami keskosa üle (Ebrey & Walthall & Palais 2006: 90).

Wendi suri 604. aastal. Võimalik, et ta mõrvati tema vanuselt teise poja Yangdi poolt, kes oli saanud troonipärijaks ennekõike oma ema, auahne keisrinna Wenxiani mahitusel.

Yangdi valitsemisaeg

Yangdi kohta on käibel kaks risti vastupidist seisukohta. Teda on süüdistatud isatapmises, suurushullustuses, sõjakuses ja liiderlikkuses, ja öeldud, et oma kuritegeliku valitsemisega põhjustas ta Sui dünastia languse. Teisalt on näidatud, et ta oli oma isa poliitika jätkaja, pühendunud budist, kunstilembene valitseja ja hea abikaasa (vt Wright 1959: 82 jj).

Hilisem ajalugu süüdistab Yangdid siiski põhiliselt Suure Kanali ehitamise ja hukatusliku Korea sõja pärast (Wright 1959).

Yangdi võttis ette hiiglasliku ehituskava, lastes kaevata kanali, mis ühendab Huanghe, Huai ja Jangtse jõed, luues kogu Hiinat ühendava veeteede süsteemi – ligi 2000 km pikkuse kanalitevõrgu, mis oli ilmselt toleaege maa ilma suurim ehituslik saavutus (Elvin 1973: 55). Ehitustöödele saadeti kokku umbes 2 miljonit inimest. Tegelikult oli kanalite kaevamisega algust teinud juba Wendi. Selle projekti eesmärk oli võimaldada toimetada rikka Lõuna-Hiina kaupu Hiina põhjaossa, ühtlustades nõnda hiigelriigi majandussüsteemi (vt Needham 1986: 308 jj; Ebrey 1999: 114 jj). Paraku tõmbas Suure Kanali kaevamine põhitööst eemale sadu tuhandeid talupoegi, kusjuures tuhanded inimesed hukkusid ülejõu käiva töö ja viletsate elutingimuste tõttu. Ometi pani see kanalitesüsteem aluse hilisema Hiina, eriti Tangi ajastu majanduslikule õitsengule.

Sõjanduse vallas jätkas Yangdi oma eelkäija poliitikat, kindlustades sõjaliste ja diplomaatiliste vahenditega esmajoones põhjapiiri. Et leida võimalikke liitlasi idatürgi rahvaste vastu, saatis ta oma piirialade kindrali lääneturgi hõimuliiduga läbi rääkima. Yangdi siirdus 607. aastal sinna ka ise. Leidnud seal eest Korea Koguryo riigi saatkonna, otsustas ta Korea-vastase sõjaretkega elimineerida lääneturkide ja korealaste võimaliku sõjalise liidu ohu, jätkates kampaniat, mille oli alustanud 598. aastal juba Wendi (vt Roberts 2007: 69)

Sui dünastia lõpp

Yangdi alustas Koguryo riigiga sõda 612. aastal, kuid sai halvasti läbimõeldud logistika ja korealaste tugeva vastupanu tõttu lüüa, hoolimata sellest, et Sui pooltel oli elavjõus otsustav ülekaal. Ka järgmised kaks sõjakäiku jäid edu tuiks. 614. aastal puhkes riigis protestiks sunniviisilise kanaliehitustöö ja katastroofiliste sõjaretkete vastu suur ülestõusudelaine. Yangdi eest varjati sündmuste tegelikku käiku. Kui ta juhuslikult sai teada asjade tõelise seisuga,

oli juba hilja midagi ette võtta. Keiser põgenes pealinnast, enamik pooldajaid jättis ta maha. Lõpuks tappis tema isa poolt omal ajal troonilt tõugatud Yuweni dünastia järeltulija saadetud mõrvar Yangdi 618. aastal. Võimu haaras riigi üks edukamaid mässajaid, Hebei provintsist pärit aristokraatliku perekonna esindaja Li Yuan, kes rajas Tangi dünastia (vt lähemalt Bingham 1941).

Analüüs

Vaadeldgem nüüd Sui valitsemisaja poliitilist situatsiooni siinkirjutaja poolt varem välja pakutud nn varatotalitaarse riigi kontseptsiooni kontekstis. Es-malt kasutas siinkirjutaja seda kontseptsiooni muistse Peruu inkade Tahuantinsuyu riigikorra puhul (Kulmar 2002; vt ka Kulmar 2003/2004)², hiljem ka Vana-Hiina Qini keisririigi valitsemissüsteemi (Kulmar 2007) ja Vana-Egiptuse vaarao Ehnatoni valitsemissüsteemi (Kulmar 2009) määratlemisel.

Kõnesoleva kontseptsiooni järgi võib varatotalitaarsel riigil eristada järgmisi põhifaktoreid (Kulmar 2002: 40–42):

süsteemi ajaloolis-poliitilised tekke- ja hävingupõhjused; administratsioon ja haldus; majandus; sotsiaalelu; õiguskord; ideoloogia; välispoliitika.

Nendel seitsmel faktoril on rida tunnuseid, mida käsitleme järgneva analüüsi käigus. Kui mingi riigikord või valitsemissüsteem vastab kõikidele allpool toodud tunnusjoontele, siis on tegemist varatotalitaarse riigi ideaaljuhtumiga, nii nagu Tahuantinsuyu ja Qini impeeriumid seda ka väga suure tõenäosusega olid. Mida vähematele esitatud tunnusjoontele mingi valitsemissüsteem vastab, seda väiksem on selle võimalik totalitaarsuse aste. Loomulikult, mida rohkem on vastava kaasuse kohta informatsiooni, seda tõenäolisemalt peab hinnang paika.

1. Süsteemi ajaloolis-poliitilised tekkimise ja hävimise põhjused.

Sise- või välispoliitilise kriisisituatsiooni olemasolu; süsteemi loomine subjektiivsel teel (riigivalitseja isiku keskselt) objektiivseid ohutegureid ära kasutades; suhteliselt lühiajaline kestvus; süsteemi hävimine kas seesmise kriisiolukorra tõttu või välisjõu surve.

Hiinas oli ligikaudu 450 aastat kestnud killustatuse ajajärk. Wendi ühendas sõjalisel teel Hiina taas ühtse keskvoimu alla ja lõi tsentraliseeritud riigi. Sui dünastia oli võimul 37 aastat. Keiser Yangdi ebapopulaarsed sise- ja välispoliitilised sammud põhjustasid ulatusliku vastuseisu ja Sui dünastia kaotas võimu. Kokkuvõttes vastab Sui impeerium täielikult selle faktori tunnusjoontele.

2. Administratsioon ja haldus.

Rahvast isoleerunud võimueliit; rangelt tsentraliseeritud keskvoim; ametnikkonna äärmuslik bürokratiseerumine; võimalikult täielik kontroll informatsiooni leviku ja tarbimise üle.

Wendi lõi tsentraliseeritud võimuaparaadi, mida iseloomustas ametnikkonna bürokratiseerumine. Maksusüsteem võimaldas kontrollida efektiivselt tarbimist, mis eeldas ulatuslikku informatsiooniteenistust. Riigivõimu kindlustumisele aitas kaasa ka elanikkonna demilitariseerimine. Yangdi ajal süsteem kinnistus ja muutus jäigemaks. Kokkuvõttes vastab Sui impeerium suure tõenäosusega selle faktori tunnustele.

3. Majandus.

Riikliku omandi domineerimine eraomandi suhtes või eraomandi puudumine; suund võimalikult autarkilisele majandusele; tootmise ja tarbimise keskne ja jäik planeerimine ja kontroll; üleüldine töökohustus; kunstlikult kehtestatud turusuhted; riikliku sunduse rakendamine suurprojektide elluviimisel.

Teadaolevalt domineeris Sui riigis eraomand riikliku omandi üle. Ka nn kaevupõllusüsteemile omane talupoegade kogukondlik omand oli pigem üks eraomandi erivorme. Tootmine allus kesksele planeerimisele, tarbimise kontrollimise üle andmeid ei ole ja vabaturg toimis. Riiklikku sundust rakendas eriti Yangdi Suure Müüri ja Suure Kanali ehitustöödel, mille üheks teostusviisiks oli üleüldine talupoegade töökohustus. Kokkuvõttes vastab Sui impeerium väga suures osas selle faktori tunnustele.

4. Sotsiaalelu.

Suund elukorralduse reglementeerimisele riiklike plaani- ja kontrollimehhanismide abil, liikumisvabaduse ja muude isikuvabaduste piiramisele; segregatsioon teatud ühiskonnakihtide suhtes; teatud ühiskonnagruppide assimileerimine; vähemuste süstemaatiline allasurumine kuni hävitamiseni; riiklik demograafiline kontroll.

Ei ole kindlaid andmeid, et Sui keisrid oleksid süstemaatiliselt reglementeerinud elukorraldust, piiranud liikumisvabadust, teostanud eri ühiskonnagruppide suhtes segregatsiooni- ja assimilatsioonipoliitikat või rakendanud sündimuskontrolli. Kui seda tehti, siis ainult põhjapoolsete türgi päritolu hõimude ja korealaste suhtes riigikaitse eesmärgil. Seega kokkuvõttes vastab Sui impeerium selle faktori tunnustele vähesel või kaudsel määral.

5. Õiguskord.

Seadusanduse toimimine põhimõttel “see, mis ei ole lubatud, on keelatud”; julmad karistused; ühiskondliku võimuse domineerimine isikuvastutuse ees; teisitimõtlamise jälitamine; repressiivaparaadi olemasolu.

Wendi süstematiseeris õigussüsteemi, kaotas enamiku julmadest karistustest ja tegi karistuste määramise paindlikumaks, võimaldades asendada füüsilisi karistusi rahatrahvidega. Kehtis põhiliselt isikuvastutus, ühiskondlikust raskendatut vaid keisrivastaste kuritegude eest, mis on muistsele hiina õigussüsteemile olnud traditsiooniliselt omane, korrakaitseaparaat eksisteeris vajaduste piires. Yangdi teadaolevalt oma eelkäija kehtestatud õiguskorda ei muutnud. Seega näitab Sui riigi õiguspoliitika totalitarismile hoopis vastupidiseid tendentse ja selle faktori tunnustele pigem ei vasta.

6. Ideoloogia.

Süsteemi aluseks olev filosoofia või religioon on muudetud spetsiaalse propagandaaparaadi poolt ametlikuks riigiusundiks; mütologiseeritud isikukultus; eesmärgipärased massitseremooniad; doktrineeritud etnotsentrism; eesmärgipäraselt suunatud haridus- ja kultuuripoliitika; avaliku teabe ja ajalookäsituse tsenseerimine mõtlemise unifikatsiooniks eesmärgil.

Sui riik oli ideoloogiliselt küll konfutsiaanlik, konfutsianism oli riigiusund, kuid Wendi ajal püüdis riigivõim läbi saada ka budistidega. Teadaolevalt selle dünastia ajal üllatavalt ideoloogilisi meetmeid süstemaatiliselt ega eesmärgipäraselt ei rakendatud. Seega ideoloogia vallas Sui impeerium selle faktori tunnustele pigem ei vasta.

6. Välispoliitika.

Poliitilise hegemoonia taotlemine naaberterritooriumide suhtes; kestev valmistumine agressiooniks ja pidev valmisolek agressiooni ellu viia; riigi välispoliitika süstemaatiline teostamine jõupositsioonilt ja sõjaliste vahenditega.

Wendi lõi impeeriumi vägivaldselt teiste Hiina riikide annekteerimise ja liidendamise teel. Yangdi pidas kolm edutut sõda Koguryo riigiga, mis laostas Sui riigi ja põhjustas dünastia hukkumise. Kokkuvõttes vastab Sui impeerium täielikult selle faktori tunnustele.

Järeldused

Ülaltoodust nähtub, et täielikult vastab Sui riik varatotalitaarse riigi tunnustele ainult riigi ajaloolis-poliitiliste tekke- ja lõppemispõhjuste ja välispoliitika faktorite osas. Väga suurel määral kehtib see administratsiooni (halduse) ja majanduse osas. Väga vähesel või kaudsel määral võib leida varatotalitaarsuse tunnuseid sotsiaalelu vallas. Ent õiguskorra ja ideoloogia faktor Sui impeeriumi valitsemisviisi puhul varatotalitaarsuse tunnuseid kas ei näita või pigem ei näita.

Kokkuvõtlikult võib küllalt suure tõenäosusega järeldada, et Sui impeerium vastab välistelt riigitunnustelt varatotalitaarsele valitsemisviisile. Sui dünastia sai võimule sobivaid ajaloolispoliitilisi tingimusi ära kasutades. Wendi löi efektiivselt toimiva tsentraliseeritud riigile sobiva halduskorra, mida Yangdi kasutas varatotalitaarsele riigile omastel majanduslikel eesmärkidel. Majanduslik väljakurnamine ja edutu agressiivne välispoliitika põhjustasid ka suhteliselt vähe aega kestnud süsteemi hävimise.

Seevastu Sui impeeriumi sisemised riigitunnused – ühiskond, õigus ja ideoloogia – ei ole üldjoontes varatotalitaarsele riigile omased. Just selles punktis on Hiina Qini impeeriumi (221–207 eKr) kui puhtakujulise varatotalitaarse riigi ja Sui impeeriumi kui kujuneva varatotalitaarse riigi oluline ja põhilisim erinevus. Nende erinevuste põhjused nõuavad aga omaette uurimist.

Kommentaariid

¹ Artikkel on seotud Eesti Teadusfondi grandiga nr 6626.

² Siinkirjutaja esitas kõnealuse kontseptsiooni süstematiseeritud kujul esmakordselt 2002. aastal saksa keeles. Publikatsioon, mis kannab aastanumbrit 2003 ja ilmus tegelikult 2004, on eelmise mõnevõrra muudetud ingliskeelne versioon.

Kirjandus

Bingham, Woodbridge 1941. *The Founding of the T'ang Dynasty: The Fall of the Sui and Rise of the T'ang*. Baltimore: Waverly Press.

Ebrey, Patricia Buckley 1999. *The Cambridge Illustrated History of China*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ebrey, Patricia Buckley & Walthall, Anne & Palais, James P. 2006. *East Asia: A Cultural, Social, and Political History*. Boston: Houghton Mifflin Company.

Elvin, Mark 1973. *The Pattern of the Chinese Past*. London: Eyre Methuen.

Kulmar, Tarmo 2002. Die Totalität des Inkareiches und die Rolle der Religion. *Trames* 1, vol 6, lk 38–49.

Kulmar, Tarmo 2003/2004. Totalitarianism and the Role of Religion in the Inca State. *Folklore. Electronic Journal of Folklore*, lk 25–39 (<http://www.folklore.ee/folklore/vol23/incastate.pdf> – 14. märts 2011).

Kulmar, Tarmo 2007. Vana-Hiina Qini keisririigi valitsemisüsteemi olemusest. *Mäetagused* 35. Hüperajakiri, lk 141–154 (<http://www.folklore.ee/tagused/nr35/kulmar.pdf> – 14. märts 2011).

Kulmar, Tarmo 2009. Vaarao Amenhotep IV (Ehnatoni) riigivalitsemisviisi võimalikust eripärast. *Mäetagused*, 42. Hüperajakiri, lk 111–122 (<http://www.folklore.ee/tagused/nr42/kulmar.pdf> – 14. märts 2011).

Needham, Joseph 1986. *Science and Civilization in China: Volume 4, Physics and Physical Technology, Part 3, Civil Engineering and Nautics*. Taipei: Caves Books, Ltd.

Roberts, John Anthony George 2007. *Hiina ajalugu [A History of China]*. Houndmills etc. and London: Macmillan Press Ltd, 1999]. Jaggo, Olavi (tlk); Läänemets, Märt & Kangur, Kristjan Jaak (toim). Tallinn: Valgus.

Wright, Arthur F. 1959. *Buddhism in Chinese History*. Stanford: Stanford University Press.

Wright, Arthur F. 1978. *The Sui Dynasty: The Unification of China. A.D. 581–617*. New York: Alfred A. Knopf.

Summary

On a Possible Characteristic of the Governing System of Chinese Empire during the Time of the Sui Dynasty (581–618 AD)

Tarmo Kulmar

Key words: early totalitarianism, history of China, sinology, state power, Sui dynasty

The article attempts to study whether the Chinese Empire at the time of the Sui Dynasty could be considered an early totalitarian state or not. The analysis, based on historical data, proceeds from a scheme of an early totalitarian state devised by the author and reveals that the Sui state does have the characteristics of an early totalitarian state with regard to historical-political reasons and foreign policy related factors, and, to a great extent, in administration and economy, whereas the relevant characteristics are indirectly or very slightly explicit in the field of social life. The features of early totalitarianism, within the governance method of the Sui state, are generally not evident with regard to legal order and ideology. In conclusion, it is highly

probable that the Sui Empire corresponds to an early totalitarian governing system, bearing in mind the external characteristics of state power, not the internal ones. This is a relevant and fundamental difference between the Chinese Qin Empire (221–207 BC), as a purely early totalitarian state, and the Sui Empire as an emerging early totalitarian state. Thus, the Sui Empire was probably becoming an early totalitarian state, however, this process was discontinued due to the perishing of the dynasty.